

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Recimo ne diskriminaciji ljudi z invalidnostmi

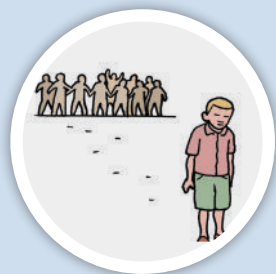
brezplačna

telefonska številka

080 81 80

Zagovornik vam lahko pomaga prepoznati diskriminacijo.

Lahko tudi opozori povzročitelja diskriminacije.

O vašem primeru lahko vodi postopek ugotavljanja diskriminacije.

Lahko vam zaupno in anonimno nudi neodvisno pomoč v obliki **brezplačnega svetovanja**.

Lahko vam nudi **pravno pomoč** v sodnih in upravnih postopkih, povezanih z diskriminacijo.

Zakon o varstvu pred diskriminacijo varuje ljudi pred diskriminacijo na različnih **področjih družbenega življenja**.

Na primer na področju izobraževanja, zaposlovanja, dela, zdravstva, socialnega varstva, dostopa do dobrin in storitev, tudi pri dostopu do stanovanj.

Zakon varuje ljudi pred diskriminacijo na primer zaradi **spola, starosti** in **invalidnosti**.

Zaradi invalidnosti ne sme biti nihče neupravičeno neenako obravnavan ali postavljen v slabši položaj.

Zagovornik vsako leto prejme največ prijav diskriminacije zaradi invalidnosti.

Diskriminacija zaradi

invalidnosti je denimo to, da uporabnikom invalidskih vozičkov ni omogočen dostop do prostorov in storitev občin, upravnih enot, sodišč, šol, bolnišnic, muzejev, trgovin in drugih objektov v javni rabi.

Po zakonu morajo biti vsi objekti v javni rabi dostopni vsem, tudi ljudem z invalidnostmi.

Lahko se zgodi, da je nekdo **diskriminiran**, čeprav se povzročitelj diskriminacije tega niti ne zaveda.

Vendar je tudi to po zakonu **prepovedano**.

Včasih povzročitelji spremenijo svoje ravnanje tudi samo po opozorilu.

Če ste žrtev ali priča diskriminacije, se obrnite na Zagovornika načela enakosti.

Zagovornik vam lahko brezplačno pomaga.

Pri **iskanju zaposlitve** sem naletel na oglas za delo, ki je obsegalo sprejemanje telefonskih klicev in usmerjanje strank. Prijavo na oglas je bilo mogoče oddati samo prek spletne aplikacije. Ta pa ni bila prilagojena za **slepe ljudi**, kot sem jaz. Zato sem zamudil rok za prijavo, saj prijatelj ni imel časa, da bi mi jo pomagal izpolniti in poslati.

Pravico do enake obravnave in enakih možnosti imate tudi, če živite z invalidnostjo, vendar nimate statusa invalida.

Tako široko razumevanje invalidnosti izhaja iz Konvencije o pravicah invalidov.

Sem učitelj in **ne vidim**. Šola, v kateri sem zaposlen, mi ni želela zagotoviti dostopa do **prilagojenega računalnika** z brajevo vrstico. Prav tako se nisem smel udeleževati športnih, naravoslovnih, kulturnih in tehničnih dni, ki so sestavni del pouka. Ravnateljica je sklepala, da zaradi slepote tem nalogam ne bom kos.

Delodajalec bi moral v tem primeru zaposlenemu zagotoviti **razumne prilagoditve na delovnem mestu (na primer prilagojen računalnik z brajevo vrstico)**.

Te so potrebne, da je tudi delavcem z invalidnostmi omogočeno uresničevanje njihovih pravic in obveznosti pri delu.

Z **društvom** paraplegikov smo organizirali enodnevni izlet.

Zaradi vzdrževalnih del na progi je bil na enem odseku poti organiziran nadomestni **prevoz z avtobusi**.

Pri nakupu vozovnic so nas obvestili, da ti avtobusi ne omogočajo prevoza ljudi na invalidskih vozičkih. Izlet smo morali zato odpovedati.

Zakon o izenačevanju možnosti invalidov določa, da morajo država in občine zagotoviti **dostopnost avtobusov** v javnem potniškem prometu za gibalno in senzorno ovirane.

Sicer morajo prevozniki zagotoviti nadomestne oblike prevoza, če jim to ne predstavlja prevelikih stroškov.

Ponudniki avtobusnih prevozov morajo nuditi take informacije, da so dostopne vsem, tudi tudi slepim, slabovidnim, gluhim, naglušnim, ljudem s polževim vsadkom ali gluho-slepim.

Po tem zakonu morajo biti najkasneje do konca leta 2025 **dostopni tudi železniški prevozi ter vsi objekti v javni rabi (na primer šole, sodišča, parki, zdravstveni domovi).**

Po dolgih letih sem našla službo, ki mi ustreza.

Imam **otroka z invalidnostmi**. Obiskuje posebno šolo, prevoz zanj pa moram zagotavljati sama.

Zato bi potrebovala **prilagojen delovni čas** s kasnejšim prihodom na delo ali pa krajši delovni čas. V podjetju mi nič od tega niso omogočili. Pojasnili so, da imajo vsi zaposleni enak delavnik. Niso obrazložili, zakaj prilagoditev mojega delavnika ni možna. Mislim, da sem diskriminirana.

Ljudje so lahko diskriminirani zaradi njihove osebne okoliščine.

Na primer, zaradi njihove invalidnosti.

Sodišče Evropske unije je v podobnem primeru pojasnilo, da je **slabša obravnava starša zaradi invalidnosti njegovega otroka oblika diskriminacije** zaradi invalidnosti.

Ponosna sem, da grem lahko na **volitve**, saj nekateri moji prijatelji nikoli ne dobijo vabila na volitve.

Teško razumem zapletena besedila, zato včasih koga prosim za pomoč.

Potem razumem in se lahko sama odločam.

Šla sem na volišče, a sem imela težave.

Z mano je šla **prijateljica, da bi mi pomagala glasovati**. Tega niso dovolili. Rekli so, da se to ne sme. Teško mi je bilo voliti brez podpore prijateljice. Sploh ne vem, ali sem izbrala tisto kandidatko, ki sem jo želela.

Vsaka oseba z invalidnostjo, ki potrebuje pomoč na volišču, bi morala imeti možnost, da **sama izbere osebo, ki ji bo pomagala.**

Vsa volišča bi morala biti dostopna, volilne kabine prilagojene, prav tako tudi volilni lističi.

Odvzemi volilne pravice izključno ljudem z invalidnostmi ne bi smeli biti dovoljeni.

Ljudem, ki jim je bila volilna pravica odvzeta, bi jo morali vrniti.

Na to opozarjata Zagovornik in odbor Združenih narodov, ki nadzira izvajanje Konvencije o pravicah invalidov.

Mojega nekdanjega partnerja sem spoznala kot človeka, ki me je sprejel brez predsodkov, čeprav uporabljam invalidski voziček. Bil je malce ljubosumne sorte, a se mi je zdelo, da mi tako izkazuje ljubezen. Sčasoma je **ljubosumje preraslo v nasilje.**

Poiskala sem pomoč, vendar nobena od varnih hiš v mojem kraju ni omogočala dostopa ljudem na invalidskem vozičku.

Zasilno namestitev sem morala tako poiskati pri starših.

Dostopnost varnih nastanitev in s tem pomoči **žrtvam nasilja v družini** je še posebej pomembna za ljudi z invalidnostmi.

Ti so pogosteje žrtve nasilja kot ljudje brez invalidnosti.

Ustrezno dostopne prostore jim nudi le eno društvo v državi.

Pomembno je, da je v varnih hišah, kriznih centrih in podobnih namestitvah dovolj dostopnih mest za ljudi z invalidnostmi, ki so žrtve nasilja v družini.

Na komunalnem podjetju sem se želel pozanimati o postopkih za priklop na javno vodovodno omrežje. Kot **gluha oseba** imam v uradnih postopkih po zakonu pravico do **tolmača slovenskega znakovnega jezika**. Tega mi niso želeli zagotoviti. Spet sem moral za pomoč prositi sorodnike. To me je zelo prizadelo.

Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika daje **gluhim pravico, da uporabljajo slovenski znakovni jezik** v postopkih pred državnimi organi, na občini in pri drugih izvajalcih javnih služb.

Zato imajo pravico do tolmača. Zakon jim daje, da so informirani v njim prilagojenih tehnikah.

Do slabše obravnave in **diskriminacije zaradi invalidnosti** prihaja tudi zaradi **stereotipov** in **predsodkov**.

To so posplošene, večinoma negativne predstave o ljudeh z invalidnostmi, njim pripisane telesne in duševne značilnosti in druge lastnosti.

Stereotipi in predsodki vodijo v nerazumevanje, podcenjevanje, zapostavljanje in odpiranje ljudi z invalidnostmi na rob družbe.

Neenaka obravnava ne pomeni vedno diskriminacije

- **Ljudi z invalidnostmi je v nekaterih primerih dopustno obravnavati drugače kot druge brez invalidnosti.** Razlogi za takšno drugačno obravnavo morajo biti vedno utemeljeni.

Na primer, za delo na gradbišču je dopustno zahtevati posebne telesne in duševne zmožnosti delavca. To je nujno pri tem nevarnem delu. Zato ljudje **z nekaterimi vrstami invalidnosti** ali zdravstvenimi stanji ne smejo opravljati nekaterih del.

Za spodbujanje enakih možnosti so zakonsko predpisane nekatere rešitve:

- Včasih je drugačna, invalidnosti ustrezno prilagojena obravnava obvezna. Temu pravimo tudi **razumna prilagoditev**.

Razumne prilagoditve so ukrepi, ki ljudem z invalidnostmi zagotovijo uresničevanje vseh pravic v enaki meri kot drugim.

Na primer, oseba z okvaro vida lahko zahteva prepis upravne odločbe v brajico (pisavo za slepe).

- Država lahko spodbuja in podpira ljudi z invalidnostmi, ker na mnogih področjih življenja še vedno nimajo enakih možnosti. Država jim lahko s **posebnimi ukrepi** zagotovi enake možnosti.

Tak primer je zakonsko predpisan delež zaposlenih z invalidnostmi. V podjetju ali organizaciji z najmanj 20 zaposlenimi morata biti vsaj 2 odstotka oseb z invalidnostmi, sicer podjetje ali organizacija plača posebno dajatev.

Zaposlovanje ljudi z invalidnostmi lahko spodbujajo tudi delodajalci sami.

V oglasih za delo lahko dajo ob enakem izpolnjevanju pogojev prednost kandidatom z invalidnostmi.

Dostopnost Zagovornika načela enakosti

- Prostor Zagovornika so dostopni za gibalno ovirane ljudi in tiste s senzornimi ovirami.
- Da nas lažje najdete, lahko uporabite povezavo na **zemljevid**.

- Zagotovljeno je poslovanje v brajici.
- Zagotovimo lahko tolmačenje za gluhoslepe ljudi.

- Zagotovljeno je **brezplačno tolmačenje** v slovenski znakovni jezik.

Osnovne informacije o Zagovorniku v znakovnem jeziku lahko dobite na povezavi:

www.zagovornik.si/o-zagovorniku

- Informacije o Zagovorniku v **lahkem branju** so dostopne na spletni strani Zagovornika:

www.zagovornik.si/o-zagovorniku/

lahko-branje

Prosimo, sporočite nam, če potrebujete kakršnekoli prilagoditve komunikacije, dokumentov ali postopkov pri Zagovorniku vašim potrebam.

Ste žrtev ali priča diskriminacije?

Za strokovni nasvet smo dosegljivi na
brezplačni telefonski številki

080 81 80

vsak dan od 10. do 12. ure,
ob sredah tudi od 15. do 18. ure.

Pišete nam lahko na:

gp@zagovornik-rs.si

ali na naslov, kjer nas lahko tudi osebno obiščete:

Zagovornik načela enakosti

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana

Vse storitve Zagovornika so brezplačne.

[@zagovornik](https://www.zagovornik.si)

www.zagovornik.si